

Svenska Canada = Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 22.

LÖSNUMMER 5 CENTS.

WINNIPEG, MAN., ONSDAGEN DEN 14 OKTOBER, 1914.

8 SIDOR

NO. 41

I skottlinjen.

För Svenska Canada Tidningen.

I Svenska Dagbladet i Stockholm skriver signaturerna "Bonsa" under rubriken "När svensk-amerikanska komma hem"

Det brokigaste och mest begäpade inslaget sigores dock av svensk-amerikanska, som svenska omkring i sagolik prakt och fullständigt ta andan af de andra bondensörens. De äro hemma för att hälsa på sina gamla föräldrar, som oftast sitta ensamma kvar på sitt lilla hemman och tigen glädja ha af hela den barnska de föstrat upp. Jag känner bönder här nere som ha tio barn, och alla äro de i Amerika; själva äro de gamla och orkeslösa, ha ej krafter nog att sköta sina gårdar och tala med sorgen röst om "grebborna som gått te Amerikat"

Som nu på marknaden. Där kom brusande med mig en lady i skär stidpromenadräkt med tankar och gyllene broderier. En hvit spetshatt med skära rosor bepryde hufvudet och från bröstet vajade en enorm anlinrod pleureuse. En guldbågad piné i guldkedja blinkte för ögonen, den leende munnen blottade de härilgaste guldpulver, en guldklocka var fast på bröstet och om halsen ringlade en tjock guldkedja. Händerna boro hvita glaschandskar, en mycket bliflig spetsbijs med hög krage skyntade genom den uppknäppta kappan och på fötterna skeno anklotskula knoppknävar. Jag hief verkligen tagen af all denna ståt — Jag kunde hur jag stod och stridde med öppen mun, precis som bondörens omkring mig, och min häpnad blef ännu större, när hon ströde kurs på mig, räckte fram handen. (Forts. å sid. 4.)

UR SENASTE SVERIGEPOST.

Riksdagsmannavalet. — Biljockor. — Fabriksbrand.

Förbudsondröningstyrelsen af 1909 och 1910 hade d. 22 sept anordnat möte i nykterhetsfrågan i Auditoriet, som var fullsatt till statta plats. Hufvudansförandet hölls af häradsförordning Karl Staaff, som starkt betonade samhällsintressena gent emot talet om den individuella friheten, som skulle hotas af ett förbud mot spritdrycker, och vände sig mot den majoritet i första kammaran, som afslöt kravet på lokalt veto. Skölet till detta afslag fann han ha varit denna majoritets motvilja mot det folkomröstning, hvarigenom detta veto skulle beslutas. Mötet antog till sist en resolution.

Den 22 sept inträffade två automobilolyckor i Göteborg med dödlig utgång. På middagen blef nämligen en 12-årig son till en målare Vennerken kullkastad af en bil på Odinkatan med påföljd af en allf. Sene på eftermiddagen blef en 44-årig flicka, dotter till en arbetarkarl Andersson, som spräng från bakom ett fordon på Riddarstegen påkörd af en bil. Hon förlid till sjukhus och afled efter en kort stund af de erhållna skadorna.

En utbröt härmed dagen i 160 kaolin och chamoetter. Ett område på omkring 500 kvadrattmeter härjades af elden, innesluttade maskinhus, materialbod, smedja, mekanisk verkstad, modellverkstad, gasugnsbyggnad, generator och formverkstad. Efter en timmas tid var fabriken nedbrunnen. Skadorna anslås till omkring 500,000 kronor. Orsaken till eldens uppkomst är ännu ej känd, men man tror, att elden uppstått antingen genom kortslutning eller däraf, att ett lager gått varm.

I hela Gästriklands valkrets ha afgivits under partibeteckningen "Sveriges trygghet" 2,350 röster, under beteckningen "De frislände" 3,522 och under beteckningen "Socialdemokratiska arbetarepartiet" 8,439 röster. Valda äro: redaktör Fabian Månsson, inbudsman A. J. Andersson och mararen E. A. Leksell. För socialdemokratiska samt hemmansägarens O. Olsson i See från de frislände, samtliga omvalda enligt rangordningsregeln. Röstsammanräkningen för riksdagsmannavalet i Norrbottens län äro utfallit så, att under partibeteckningen "Det arbetande folket" afgivits 4,108 röster, under partibeteckningen "Bondepartiet för fosterlandet" 2,189 röster samt under beteckningen "De frislände" 2,993 röster. Valda äro: riksdagsmannen E. Hage från socialdemokraterna, hemmansägaren H. V. Nilsson, Antnäs, från de moderata och hemmansägaren L. Lundström i Långnäs från de frislände. Partiställningen af oförändrad. — Sammanräkningen af de vid riksdagsmannavalet i Medelpada valkrets afgifna rösterna har gifvit till

RUMANIENS KONUNG DÖD.

Konung Carl af Rumänien går hädan, 75 år gammal.

Konung Carl af Rumänien afled i förmiddagen på sitt luststort vid Sinaia i Valakiet. Dödsbudet kom öfverljudat, till churu kung Carl var gammal och icke vid vidare god hälsa, hade man icke hört, att han var allvarligt sjuk.

Konung Carl föddes d. 20 april 1859. Han valdes till Rumäniens konung 1866 vid en ålder af 27 år. Han tillhörde den icke regerande grenen af Hohenzollernerna, och vid tiden för valet till konung var han underlöjtnant vid andra prussiska dragonerna. Hans lyriske är långa regering var full af inre stridigheter och parlamentariska kriser. Med kung Carl var en stark man, och han gick vanligen segrande ur alla svårigheter. Han var en skicklig soldat, god statsman och på det hela taget en populär regent.

År 1869 gifte sig konung Carl med prinsessan Elizabeth von Neuwied, som är bättre känd under namnet "Carmina Siva". Författarinnorna till många berättelser och poem. Men akterskapet blef icke lyckligt. Öfnighet uppstod mellan makarna, särskildt på grund af fallet Helen Vacarescu, hvarunder drotsningen uppförde sig så att det nära "hog kostade konungen kronan".

Genom kung Carls död blir kronprins Ferdinand nu Rumäniens konung. Han är en tysk prins, som 1885 blef prins af Rumänien. Han är född 1865 och ämnade först blifva tysk officer. Han var endast 26 år, då han blef invecklad i en affär, som väckte upprepade öfver hela Europa. Det var den notoriska Helen Vacarescu episoden, Helen Vacarescu var en ung kvinna på tretio år och hofvörsman hos drottning Elizabeth. Prins Ferdinand blef hennes älskare med påföljd, att flera statsbehörigheter afsäfsades. Saken gjordes emellertid snart upp, hofvör blef förvisad från hofvet och hannaades med att skriva en bok, i hvilken förhållanden vid de europeiska hofven afsäfsades.

1893 gifte sig prins Ferdinand med prinsessan Marie, den vackra dottern till hertigen af Saxe-Coburg. Efter sitt giftermål började prins Ferdinand allt mer ägna sig åt sina administrativa och militära plikter. Det kungliga paret har tre barn.

Resultat, att under partibeteckningen "Forsvarets skyddande" afgivits 2,732 röster, under partibeteckningen "Prislände, sparsamhets- och nykterhetsvänner" 3,526 och under beteckningen "Arbetarepartiet" 6,418. Partiställningen är oförändrad och valda således en moderat, en frislände och två socialdemokrater. Valda blefvo: för högern hemmansägaren J. Zelahn, för de frislände jordbrukaren E. R. Karlsson i Pjaj och för socialdemokraternas arbetare C. A. Svensson i Skarv och för de frislände J. Widén, omvald, samtliga omvalda. — Sammanräkningen af de vid riksdagsmannavalet i Jämtlands län södra valkrets afgifna rösterna har förrättats och utvisar, att under partibeteckningen "De frislände" afgivits 3,793, under beteckningen "Det arbetande folket" 3,528 och under beteckningen "Forsvaret framst" 1,693 röster. Partiställningen blir oförändrad och valda äro alltså två frislände och en socialdemokrat. Till riksdagsmän ha utsetts: för de frislände landsfogden J. Widén, omvald, och för de frislände J. Bergman, Tännäs, nyvald i stället för hr A. J. Wedin, samt för socialdemokraterna hr C. Eriksson, Funasalen, omvald. — I Norrbottens län södra valkrets har andrakammarvalet, enligt hvad den nyl verkställda sammanräkningen gifvit vid handen, utfallit så, att under partibeteckningen "Det arbetande folket" afgivits 4,523 röster, under beteckningen "Bondepartiet för fosterlandet" 1,768 och under beteckningen "De frislände" 1,253 röster. Partiställningen är oförändrad och samtliga kretsens förutvarande representanter, nämligen hemmansägaren Axel Lindström, Rånäs, och folkskolnläroaren O. V. Stenudd, Kiruna, från socialdemokraterna, samt jägmästaren O. E. Holm, Gällivare, från de moderata, ha omvalts. — Vid platsfördelningen inom Bohuslans norra valkrets visade det sig, att båda de platser, som tillföll högern kunde besattas enligt rangordningsregeln. Då borgmästaren Axel Sundberg, Lysekil, erhöilt mer än halfta antalet af gruppens röster eller 3,816 af 4,816 samt landbrukaren Gust. Rydén, Klosterbergarna, som andra namn efter hr Sundberg, mer än 2/3 af gruppens hela röstetal eller 3,788. Vid placering på de frisländes plats måste emellertid reduktionregeln användas, hvarvid det visade sig att riksdagsmannen Oskar Osberg, Berfendal, blifvit vald med 1,260 röster. Hr Sven Olsson, Åsen, erhöilt 1,259, alltså blott en röst mindre. Arbetarepartiets plats besattes enligt rangordningsregeln, då den officiella listans första namn, skräddare C. G. Lindstam, Liddevalla, erhöilt 3,136 röster af 3,152, som afgivits på gruppen af dessa helhet. Valde blefvo således i följande ordning: Borgmästare Axel Sundberg, Lysekil, riksdagsmannen Oskar Osberg, Berfendal, skräddare C. G. Lindstam, Liddevalla, landbrukaren Gust. Rydén, Klosterbergarna. (Forts. å sid. 5.)

ANTWERPEN FALLER.

Tyskarna hafva nu intagit Antwerpen och äro på marsch mot Ostende. Jättedrabningen i norra Frankrike ännu oafgjord.

CANADAS FÖRSTA KONTINGENT I ENGLAND.

Med konung Carls af Rumänien död kommer kanske detta lands neutralitet att äfventyras.

Utan tvifvel är krigsställningen till dato nedslående för de personer, som af detta krig väntade en triumfmarsch under flygande fanor och klingande spel till Berlin. Församlningarna mellan öarna och Dalmatiens kust. Ett Berlintelegram säger: "Den förestår turiska flottan väntas snart komma att uppträda i Svarta hafvet." Ingen närmare förklaring fökom.

Ett stort antal viktiga förändringar i de högste kommandoöfverarna i den tyska armén äro äro gjorda. En epidemi af rödsot har utbrutit bland de österrikiska trupperna i Böhmen och Moravia. Storbritannien har förbjudt export af råylle.

Winston Spencer Churchill uppgifves vara i Antwerpen, rådslående med den belgiske stabshövden. Regeringen i Washington har ännu icke erhållit något meddelande om landsättningen af japanska marinsoldater på ön Jaluit i Stillia hafvet.

Den belgiska regeringen flyttades idag från Antwerpen till Ostend. Befälhavaren för de tyska trupper, som belägra Antwerpen, sände idag en officer med en hvit flagga in i staden, hvilken meddelade, att borbardemanget af staden skulle börja 9.30 samma förmiddag.

Dominionregeringens erbjudande att sända en andra kontingent på 22,000 man för tjänstgöring i Europa telegraferades i går till den brittiska krigsbyrå och är nu i händerna på Lord Kitchener.

Undervattensbåten E9 af den brittiska flottan under befäl af lieut. commander Max Horton sänktes i går vid Ems mynning en tysk torpedbåt.

Torsdagen den 8 oktober. Telegrammen tillförsäkra oss, att den första canadiska kontingenten på 23,000 man ansländ till England, icke mindre än 33 vapenportfartyg behöfdes för att föra trupperna öfver. De afstjordes från Quebec af elfva krigsfartyg, och det var meningen att dessa skulle förstärkas med i Atlanten. Trupperna komma enast att fortsätta till någon af de många expeditiösa, troligen Salsburgs planer, för att fullborda trängningen, innan de skickas till fronten.

Krigsbyrå i Paris meddelar: "På vår västra flygel i trakten af departementet Nord har fienden icke gjort framsteg någonstans. På vissa punkter har den dragit sig tillbaka, isynnerhet norr om Arras, där striden går öfver i händer."

Paniken bland befolkningen i Antwerpen ökades idag, då kl. 11 m. och kl. 3 e. m. ett tyckligt skepp, som nedsläppte bomber, visade sig. Sju hus förstördes och flera människor dödade.

På höjderna vid Meuse, mellan Verdun och St. Mihiel, hafva tyskarna dragit sig tillbaka till norr om Hattonchâtel. De innehafva fortfarande St. Mihiel och ställningar norr om St. Mihiel på högra stranden af Meuse.

I Ryssland, utmed Ostpreussens gränser, fortsätter den ryska offensiven. Häftiga strider utspelas på gränsen väster om Suwalki.

Ett hundratusen flyktningar — män, kvinnor och barn — hafva flytt från Antwerpen, fruktande, att staden kommer att intagas af tyskarna. De flesta af dem äro utblottade.

Rapporter från Ostende måla, att starka försärkningshafva ansländ till Antwerpen. Man tror därför, att Antwerpen skall blifva i stånd att hålla ut.

Fransmännen hafva i likhet med österrikarna placerat minor i Adriatiska hafvet i en zon, som omfattar alla österrikiska vatten och kanalerna mellan öarna och Dalmatiens kust. Ett Berlintelegram säger: "Den förestår turiska flottan väntas snart komma att uppträda i Svarta hafvet." Ingen närmare förklaring fökom.

Ett stort antal viktiga förändringar i de högste kommandoöfverarna i den tyska armén äro äro gjorda. En epidemi af rödsot har utbrutit bland de österrikiska trupperna i Böhmen och Moravia. Storbritannien har förbjudt export af råylle.

Winston Spencer Churchill uppgifves vara i Antwerpen, rådslående med den belgiske stabshövden. Regeringen i Washington har ännu icke erhållit något meddelande om landsättningen af japanska marinsoldater på ön Jaluit i Stillia hafvet.

Den belgiska regeringen flyttades idag från Antwerpen till Ostend. Befälhavaren för de tyska trupper, som belägra Antwerpen, sände idag en officer med en hvit flagga in i staden, hvilken meddelade, att borbardemanget af staden skulle börja 9.30 samma förmiddag.

Dominionregeringens erbjudande att sända en andra kontingent på 22,000 man för tjänstgöring i Europa telegraferades i går till den brittiska krigsbyrå och är nu i händerna på Lord Kitchener.

Undervattensbåten E9 af den brittiska flottan under befäl af lieut. commander Max Horton sänktes i går vid Ems mynning en tysk torpedbåt.

Torsdagen den 8 oktober. Telegrammen tillförsäkra oss, att den första canadiska kontingenten på 23,000 man ansländ till England, icke mindre än 33 vapenportfartyg behöfdes för att föra trupperna öfver. De afstjordes från Quebec af elfva krigsfartyg, och det var meningen att dessa skulle förstärkas med i Atlanten. Trupperna komma enast att fortsätta till någon af de många expeditiösa, troligen Salsburgs planer, för att fullborda trängningen, innan de skickas till fronten.

Krigsbyrå i Paris meddelar: "På vår västra flygel i trakten af departementet Nord har fienden icke gjort framsteg någonstans. På vissa punkter har den dragit sig tillbaka, isynnerhet norr om Arras, där striden går öfver i händer."

Paniken bland befolkningen i Antwerpen ökades idag, då kl. 11 m. och kl. 3 e. m. ett tyckligt skepp, som nedsläppte bomber, visade sig. Sju hus förstördes och flera människor dödade.

På höjderna vid Meuse, mellan Verdun och St. Mihiel, hafva tyskarna dragit sig tillbaka till norr om Hattonchâtel. De innehafva fortfarande St. Mihiel och ställningar norr om St. Mihiel på högra stranden af Meuse.

I Ryssland, utmed Ostpreussens gränser, fortsätter den ryska offensiven. Häftiga strider utspelas på gränsen väster om Suwalki.

Ett hundratusen flyktningar — män, kvinnor och barn — hafva flytt från Antwerpen, fruktande, att staden kommer att intagas af tyskarna. De flesta af dem äro utblottade.

Rapporter från Ostende måla, att starka försärkningshafva ansländ till Antwerpen. Man tror därför, att Antwerpen skall blifva i stånd att hålla ut.

EN HÖGTIDLIG BEGRAFNING.

Stoffet af Chas. Olin återförenadt med sin makas.

Då jag för 24 år sedan första gången såg Olin i Winnipeg och räddade honom att begifva sig till Wetaskiwin distriktet. Blet ande vi, hvad framtiden bar i sitt sköte. Jag minns mycket väl hans muntra skraft och pigga repliker, hvilka voro helt frammande i hornrummet af den gamla bygd, som på den tiden tjänstgjorde som Canadian Pacific stationshus i Winnipeg.

Ett öfvermåttigt nog var vårt nästa möte i den "gränd" lilla platsen Wetaskiwin, där jag fann honom nuanter tyllande i en provisorisk snickarverkstad. Det var i början af oktober och en väldig snöstorm satte in lika som baron ängen i Calgary. Följden blef våra fötter och en duktig förkyllning, som dock kurerades med en mängd hett vatten, socker och den enda flaska whiskey, som fanns på misst afstånd och som uppsnökades af Olin. Han var sålunda min doktor, apotekare och plågar i sektionhuset, som då var den enda plats, jag kunde svettas ut kylan, som dragt sig från fötsulorna till hufvudknoppen.

Vårt sista möte ägde rum ett par veckor före hans fränfalle, då vi diskuterede de lämpligaste platserna i södra California för hans hälsa. Manskiskan lägger planer.

Enär jag aldrig beskådade en dö person, besåg jag ej hans lik i den tillträngde öfverflydda kyrkan, och fram för mitt minne står därför hans ung domsdag: blå ögon, rödlättade kinder och häret något tofsadt.

Begravningsakten var mycket högtidlig, änskjont den långa predikan måste förefallit de icke svenska försände Åhörarna, som voro minst halifan af åhörarskaran, mycket trötande.

Staden Wetaskiwin, ja, hela Alberta voro representerade genom både honoratorer och vanligt folk. Bland de för märktes ett tjugotal medlemmar af Albertas lagstiftning, i hvilken Olin hade sitt säte som skandilnvernas representant för Wetaskiwin distrikt. Af detta tjugotal voro ej mindre än fem statsråd samt ledaren af den lojala oppositionen i kammarerna. Långväga resande hade likaledes infunnit sig att hedra delft bortgångnes minne. I den deltagande skaran funnos svenskar, normänner, tyskar, fransmän, engelsmän och canadensare.

Liktåget passerade från kyrkan genom staden, hvarest flaggor sakta boljade på halfmast, hvarest butikerna voro stängda och allvarliga, tytlunda gruppsstodo i tätta klanor längs den af stadens polisstyrkan till åra beridna, arrangerade rötter. Detta allmänna deltagande talade mer än tomma fraser om den plats, Olin höll bland sina medborgare.

Under en strålände Albertas, hvilken efter den sista stormen kom ut för att äfven den säga sitt farväl, sänktes den af blomnor dolda kistan ned i jorden, och vi hörde de 3 mullkyff-larnes bördor falla därpå med ett doft ljud. Lofvet om uppståndelsen och lifvet i en ny värld kunnades och deltagarna spriddes att åter upptaga sina sysslor.

Allvarligt storslagen var sålunda Olin's begräfnings, ej endast en heders för hans minne och det svenska folket i Alberta, ja, hela Canada, utan och en ringa lundad för den så övadt äfverlänade enkan, faderlösa barn och de närmaste anhöriga.

På mig gjorde det obeskripligt vackra solskenet den största verkbarharligt sken solen då han slog sig ned i Alberta för sin lifsgärning, som blifvacker och minnesgod, och lika härligt sade den sitt sista, stumma farväl. Requiescat in pace!

Calgary, oktober 7, 1914. J. E. Forslund.

Albertas lagstiftning. Den andra sessionen af den tredje lagstiftningen i provinsen Alberta öppnades förliden onsdag. Alberta kommer att gifva så mycket, som kräfvat till Storbritanniens försvar. Något moratorium kommer icke att införas i provinsen.

Affiden prelat. Rom, d. 10 okt. — Kardinal Dominic Ferrata, den påfliga statssekreteraren, afled i dag.

De skandinaviska journalisternas exkursion.

Vid tågets afgång från Wetaskiwin, Alta. (Den andra personen från vänster är den nyligen afledne parlaments ledamoten Chas. H. Olin).

Sanningen.

Försök att få dödsstraffet på den döde dömda mordaren Joseph Hillström upphäft öföfogadt.

EN BROTTSLING.

HILLSTRÖMS RÄTTA NAMN LÄR VÄRA JOEL HAGGLUND.

Fran Utah-Postens senaste nummer hämta vi följande, hvilket ställer den dödsdömda Joseph Hillström i ny dager.

Dödsdomen öfver mordaren Joseph Hillström synes ha väckt till lif en lika vidsträckt som öföfogad inblanding i Utahs rättsliga förhållanden. Isynnerhet är det den amerikanska i. W. W. rörelsens medlemmar och organisationer som på hvarjehanda sätt sökt influera Utahs statsmyndigheter att befria mordaren från hans dödsdöms straff. Dessa personers uppträdande är naturligtvis förankradt af tendens mot partiskhet och kan därför ämnas utan afseende, och i de fall där personer af en sundare lifsåskådning tagit mordarens parti har det tyfvelolustan berott på bristande kännedom om rättegångsforhållningarna i landet. För personer som följda sakens gång i för rätta är det tydligt nog att intet misstag begåtts, äfvensom att den utstrykning af riddelighet man sökt spärra i Hillströms hemlighetsfulla uttalanden om "Hyllman i saken", tillkommit just för denna effekt.

Sorgligt att säga är dock denne landsmans blott och bart en äfventyrare, som fått uppskåra hvad han sätt. Under namnet Joseph Hillström ranssakades han här och erhöi sin döms, men han passerade också under sin vistelse i Utah, före mordet, med namnet Joe Hill. Och på ett hotell här i staden registrerade han under namnet "Nelson, Intendens af dessa namn är emellertid hans rätta, och hans bekant, i hans hemstad Garfield, södra mähändalen. Icke förvånans värdt erklara att Joel Hagglund efter döden till döden för mord. Alla dessa namn förändringar antya äfventyrariska och brottsliga karaktär så tydligt att inga vidare bevis behöfvats i den riktningen.

De som tagit hans försvar ha bl. a. anfört, att, enär vid mordtillfället intet försök till röfveri gjordes, har det ej bevisats att den dömda har något motiv för mordet. Men äfrentom kan med största skäl invändas att det var allmänt bekant det den morderde vid åtminstone två tillfällen hade kallblodigt dragit vapen mot röfvere, som hotade honom till lifvet, och drifvit honom på flykten. — Med förklaringsrens solidaritetskansliga tog Hillström och hans kamrat Appelquist upp striden för sin klass.

Morrison, och allmänheten för öfrigt, skulle lara att man icke straffar för afbräck i rånarfackets förvarförmöjligheter, och detta var motiiv nog.

Hillströms och Appelquists sociala förbindelser i Utah ha luga under sökte och antydningarna om att mordaren erhållit sitt svar under en tvist angående en kvinna, hvars namn han riddelighet" förbjod honom att uppgifva, äro absolut öföfogade. Alla kvinnor, som de två männen kommo i beröring med här, ha gifvit sig tillkänna och äro på intet vis inblandade i denna sak.

Appelquists ögonblickliga och mytiska försivnande samma natt mordet begicks, är en annan viktig länk i bevisskedjan. Här hade de i flera månader, sent och tidigt, varit i hvarandras sällskap. Existensmedel hade de, men ingen visste hvarifrån de fingo dem. De hade intet arbete, eller något bestämndt att upptaga sin tid med, och likväl afslögo de, af brist på tid, en social inbjudning, som mordvekan tillställdes dem. Men samma natt H. hemkommer lifsfärdigt säråd till deras gemensamma logi, så försvinner Appelquist, som om jorden hade uppluskat honom.

Carl Person frikänd. Redaktör Carl Person, anslagad för mord å Anton E. Musser, ex-polischef i Clinton, Ill., frikändes nyligen af jury, sedan denna öfverlagt i tjugotimmars Person erkände sig ha dödat Musser, men framhöll som orsak att det skett i själföförsvar, och juryns utslag blef i enlighet därmed.